

doby ještě zhorší. Zaměstnanci na trhu práce chybí, a i když se podaří nějaké získat, jsou s tím spojeny náklady na zaškolení, vybavení pomůckami a nejistota, zda ve zkušební době pracovní poměr neukončí.

Ekonomové, odboráři i podnikatelé se tak shodnou jen na tom, že pro krácení pracovní doby je klíčem technologický pokrok. Českomoravská komora odborových svazů se opírá o studii Evropského odborového institutu, podle níž nastupující digitalizace vede v mnoha odvětvích hospodářství k vyšším výkonům. Což umožňuje pracovní dobu snižovat.

„Díky rozšíření automatizace a digitalizace k tomu v budoucnu určitě dojde. Jde však o načasování,“ namítá Karina Kubelková za Hospodářskou komoru. Okamžité zkrácení pracovního týdne by podle ní způsobilo i komplikace při směnném provozu a zvýšilo náklady na mzdy. Podniky by totiž musely platit více přesčasů. Spěchat není nutné také proto, že už nyní je možné smluvně zkrátit pracovní dobu, i když většinou při odpovídajícím snížení mzdy. Komora proto odmítá, aby si zaměstnanci a odboráři u zaměstnavatelů vynucovali zkrácení pracovní doby zákonem. Cestou jsou podle ní dohody při kolektivních vyjednáváních.

Pro vzájemnou domluvu je rovněž hlavní ekonom poradenské společnosti Deloitte David Marek. „Stát by měl do určité míry regulovat vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Nicméně v otázce délky pracovní doby jde především o dohodu mezi zaměstnancem a firmou. Nařídít povinně kratší pracovní týden nemusí být vhodné ani pro jednu stranu,“ řekl Ekonomu.

Podnikatelé nesouhlasí ani se současnou snahou ČSSD prosadit

## Dovolené v Česku

### ► před rokem 1918

Za rakousko-uherské monarchie měli dovolenou jen důstojníci od majora výše, vyšší státní úředníci a učitelé.

### ► 1925

Zaměstnanci včetně dělníků získali zákonem nárok na šest dnů dovolené, horníci ho měli už od roku 1921, a to na až osm dní. Dovolenu nebylo možné vybírat první rok zaměstnání. Šlo o podobný model, jaký platil ve Velké Británii či Německu. Státní zaměstnanci v roce 1926 získali v závislosti na odpracovaných letech nárok na až šestitýdenní dovolenou.

### ► 1934

Základní dovolená se zvýšila na dva týdny. Pokud zaměstnanec na jednom místě pracoval více než 15 let, mohl si vybírat čtyři týdny volna.

### ► 1947

Dovolená se pro všechny zvýšila na tři týdny, podmínka 15 odpracovaných let na jednom místě pro odpočinek ve výši čtyř týdnů zůstala zachována. Tato legislativa zůstala v platnosti i později za komunistické éry, měnily se ovšem definice toho, co se do odpracovaných let započítává.

### ► 1952

Prováděcí vyhláškou bylo stanoveno, aby se pro výpočet délky dovolené započítávaly všechny předchozí pracovní poměry dohromady.

### ► 1982

Rozšířila se možnost poskytovat širšímu spektru zaměstnanců zvláštní dodatkovou dovolenou. Tyto výhody se přiznávaly horníkům, ale i v dalších zdravotně poškozených profesích, například zaměstnancům v hutích či některých chemických provozech.

### ► 2000

Zákonné minimum pro dovolenou se zvýšilo na čtyři týdny. Lidé pracující pro stát mají volno o týden delší, pedagogičtí pracovníci a učitelé na vysokých školách čerpají nárokovou dovolenou ve výši osmi týdnů. Příslušníci bezpečnostních sborů si mohou za rok vybrat šest týdnů volna.

### ► 2021

Poslanci ČSSD navrhují plošnou pětitýdenní dovolenou pro všechny zaměstnance.

krácení pracovní doby bez řádného projednání v tripartitě. Výhrady mají i právníci. „Pokud jde o proces přijetí, tak by natolik významná změna zákoníku práce měla projít řádným meziresortním připomínkovým řízením a měla by na ní panovat shoda sociálních partnerů, tedy vlády, zástupců zaměstnanců i zaměstnavatelů. Poslanecký návrh mi přijde nepatřičný, změna by přece zasáhla

všechny zaměstnavatele a k tomu je přece potřeba řádná expertiza,“ řekla Ekonomu Nataša Randlová, specialistka na pracovní právo z advokátní kanceláře Randls Partners.

## Hodnota volného času

Kdy vlastně krácení pracovního týdne bude možné? Podle jednoho z návrhů této změny, poslance Ondřeje Veselého z ČSSD, hned. „Když se zlepšují pracovní a platové podmínky zaměstnanců, ožívá další pilíř domácí ekonomiky, spotřeba. A ta přece pomáhá vytáhnout zemi z recese a rozproudit byznys,“ tvrdí s ohledem na covidovou krizi.

## ► Udržitelnou a průchodnou cestou je zkrácení pracovního týdne odspodu. Na základě dohody zaměstnanců a firem.

Ekonomka Helena Horská u krácení pracovní doby mluví o blízké budoucnosti. „Nové technologie opravdu dávají velkou šanci na snížení našeho pracovního zatížení. Jen si musíme všechny výhody této páté technologické revoluce osvojit a přijmout,“ říká. Zákony přitom tempo zavádění nových technologií musí respektovat. Preferuje proto pozvolný proces, v němž by stát měl dát přednost iniciativě firem. „Udržitelnou a dlouhodobě průchodnou cestou je zkrácení pracovního týdne zespodu. Z iniciativy zaměstnanců nebo díky prozíravosti zaměstnavatele, který bere ohled na well-being, tedy na podmínky pro dobré prožití života, kreativitu a sladění pracovního života s rodinným.

David Marek ze společnosti Deloitte klade důraz hlavně na firemní